A ĉto per os principis apoſtolorum Petri,eandẽ acceperunt omnes,& amplexi ſunt.Non ergo mentitus eſt,quæ in faciem totius eccleſiæ de huius ſedis autoritate & ſingulari priuilegio protulit & inculcat, vt apoſtolicã euangelicamq; traditionem, & Chriſtianæ religionis veram immaculatamque confeſſionem ſemper retinuerit,nec vnquam a via veritatis deflexerit in quemlibet prophanæ nouitatis errorem. Vtq; eius autoritatem, velut magiſtram & regulam orthodoxæ fidei, ſemper omnis catholica Chriſti eccleſia, & vniuerſales ſynodi fideliter amplectentes, in cunctis ſecutæ ſint. Quin potius ex eiuſdem eccleſiæ conſenſu confeſſioneq; conſtat eſſe veriſſima. Non ergo ad vnam perſonam Petri pertinuit illud Chriſti oratione eidem impetratum priuilegium, ne deficeret fides eius ad fratrum confirmationem in fide, quod perpetuo in eius cathedra adeſt perſpicere: ſed tanquam ad caput eccleſiaſticæ hierarchiæ etiam in ſucceſſoribus eius conſeruatum eſt. Quos etiam ſingulariter tuetur illa
B Chriſti promiſſio, qua promiſit eccleſiæ, cuius baſis caputque eſſet Petrus & eius ſucceſſores, ne inferorum portæ vnquam præualerent aduerſus eam. Per inferorum autem portas oſtendimus infidelitatem, aut non rectam fidem deſignari. Vt enim fidei integritas eſt ianua aut porta, qua ingredimur ad viam perducẽtem ad regnum cœlorum: ita infidelitas & peruerſa fides porta eſt, per quam ingredientes recta vadunt ad perditionem & interitum.

Non ſolum ad cathedrã Petri, ſed etiam ad ipſum & ſucceſſores eius Romanos pontifices pertinere illud Chriſti oratione eidem impetratum priuilegiũ, ne quando deficere poſſit eius fides ad fratrum confirmationem in fide. CAP. VIII.

NOn ſum neſcius in ipſo ſtatim limine, & noſtræ huius diſputationis ingreſſu exclamaturos quoſdam per ſe male affectos hierarchiæ eccleſiaſticæ, adulari hic nos Romanis pontificibus, & ex hominibus deos facere, qui negamus eos fieri poſſe hæreticos: quod
C concedit ſchola Canoniſtarum vniuerſa ex c. Si papa, XL. diſtinctione, quod & Theologi omnes, quicunque hac de re prodiderunt & ſcripſerunt aliquid. Sed nolim ita quiſq̃ ſibi de nobis perſuadeat. Nihil enim (ita mihi velim Chriſtum propitiũ in die iudicij) hic aut dixi aut dicturus ſum in cuiuſquam gratiam, q̃ vnius veritatis. Quam ſi non aſſequor vbiq;, certe ſtudium non defuit. Non tamen multum me mouet Canoniſtarum ille conſenſus, qui debili arundineoq; (vt poſt audies) fundamento innititur dicti c. Si papa. Sed hæc nobis ex certiſſimis illis, quæ ſupra ſtabiliuimus, principijs noſtrę fidei religioniſq; eruenda ſunt, nempe ſcriptura canonica eiuſq; rectæ intelligentiæ certa inflexibiliq; amuſſi, catholicę eccleſiæ confeſſione, cõſenſu & orthodoxa ſentẽtia: & (quod paulo ante his addidimus) apoſtolicæ ſedis certa definitione, fide & ſententia. Ex quibus quicquid nobis non ſtabilitur, ſeu a Canoniſtis, ſeu Theologis, non magni apud nos ponderis, aut momenti eſt. Attamen in hac cauſa vltimo illo, quamuis certo, vt a nobis demonſtratũ eſt, non vtemur

principio,ne velut in cauſa propria,minus ponderis efficaciæq; habeat. D
Ego tamen hac in re vt nolim aliquid ſtatuere aut affirmare pertinacius,
ita non poſſum non liberc etiam proferre,quicquid ex illis ipſis noſtræ ſi
dei religioniſq; indubitatis principijs mihi euidenter conſequi videtur.
Ceſſurus cuicunq;,qui noſtris his rationibus diſſolutis certius euidenti-
uſq; aliquid attulerit in contrarium.

Rationes, quibus adſtruitur, eccleſiaſticæ hierarchiæ præſidentium fidē cōſeruari ſingulari priuilegio. Prima ex neceſſitate eccleſię hoc ipſum requirente.

Vt autem cuique pateat clarius, ſeu vt ſequatur, ſi perſuaſerimus, ſeu
vt improbet,ſi certius aliquid attulerit noſtra hac in re ſententia,repeten-
da quædam ſunt eorum,quę ſuperius demonſtrauimus.Demonſtraui-
mus autem omnem fidei quæſtionē, & ſubortas circa eam inter nos du-
bitationes & controuerſias, ad præſidentis in eccleſiaſtica hierarchia au-
toritatē referri neceſſario oportere, illiuſq; definiri iudicio: quod omnes
ſequi neceſſe eſſet,ſi modo in lege,religione,fideq; Chriſti idem dicere &
ſentire omnes debeamus,imo ſi vlla eſſe debuit eccleſia.Quandoquidem
ſine illo futuræ erant tot hæreſes, quot capita, quot denique Chriſtiani. E
Quare & præſidentis fidem, ſingulari aliquo munitam, conſeruatamq;
oportuit priuilegio,quæ alijs omnibus orthodoxæ fidei eſſe debuit & re-
gula & magiſtra. Alioqui,ſi & ipſe,ſicut vnuſquilibet noſtrū, errare per-
mitteretur in fide,ad quem omnis inter nos fidei quæſtio referenda eſt,et
cuius omnes ſequi oportet iudicium & ſententiam,quid reſtaret,q̄ vt cæ
cis cæcus dux factus,nos vna omnes ſecum in foueam traheret?Quo igi
tur pacto ſuæ Chriſtus recte, ſufficienterq; prouidiſſet eccleſiæ? Sed vt
hac in re diligentiſſime prouiſum erat etiam illi ſynagogæ veteri, figuræ
atq; adeo vmbræ noſtræ eccleſiæ: ita Chriſtum non minorem habuiſſe
curam ſuæ ſponſæ dilectiſſimæ, ſed & in hoc, & in alijs omnibus eidem
prouidiſſe ſufficienter,ſatis ſuperq; etiam demonſtrauimus.Quare non
abs re pro vno rogauit Petro,ne deficeret fides eius, quo reliquos confir-
maret in fide.Cuius orationis effectum, ad ipſum pertinuiſſe tanq̄ ad ca- F
put hierarchiæ eccleſiaſticæ,proinde etiam ad ſucceſſores eius, non vero
tanq̄ ad vnam perſonam eius Simonē Ioannis filium,vt aperte indicat il
la orationis Chriſti pro vno Petro inter oēs apoſtolos, quāuis præſentes,
ſingularitas:ita ex illa rectæ intelligentiæ ſcripturarum amuſſi communi
catholicæ eccleſiæ ſenſu luce clarius ſupra a nobis demonſtratū eſt. Neq;
enim illius tantum puſilli gregis curam geſſit Chriſtus,ſed multo magis
huius ſuæ in vniuerſum orbem propagandæ eccleſiæ neceſſitati proſpe-
xit.Hoc in primis certum eſt,quod & ipſa cōprobauit rei euidentia,& to
tius per orbem catholicæ eccleſiæ,quam toties audiuiſtis, confeſſio & re-
cognitio,q; vna cathedra Petri,ſpeciali cōſeruata diuinæ protectionis pri
uilegio,nulla vnq̄ hæreticæ nouitatis contagione infecta fuerit, ſed nor-
mam orthodoxę fidei,vt eam a principio accepit ab ipſis apoſtolorū prin
cipibus,illibatam cuſtodierit ſemper,diuinæ illi promiſſioni hoc referen
tes acceptum,qua Petro Chriſtus promiſit, ne deficeret fides eius ad con
firman-

Confirmatio ex vmbra & figura veteri. Ex ipſis Chriſti verbis.

Secunda ex ante demōſtrato & toti eccleſiæ confeſſo indefectibilis fidei priuilegio cathedræ apoſtolicæ.

firmandos fratres in fide, adeo vt Orientales illæ eccleſiæ reuertẽtes a ſchi
A ſmate ad gremium catholicæ eccleſiæ(quod in Conſtãtinopolitana, Car
thaginenſi,& alijs pleriſq; oſtendimus)non dubitauerint ad hanc ſe fidei
profeſſionem,etiam anathemate in ſe dicto,perpetuo adſtringere: vt fir-
miter crederent,non poſſe domini noſtri Ieſu Chriſti prætermitti ſenten
tiam,quæ Petrum petram ſuperædificandæ eccleſiæ prænunciat, nec in-
ferorum portas aduerſus eandem præualere poſſe,quæ illi adhæret,vt ca
piti,& velut fundamento inſeparabiliter vnitur ædificium, quandoqui-
dem eam conſtet rerum comprobari effectibus: Quoniam, inquiunt, in
apoſtolica ſede inuiolabilis ſemper fides catholica cuſtoditur. Quare ad
illam,vt ſacri illius Irenæi verbis dicam,neceſſe eſt omnem conuenire ec-
cleſiam,hoc eſt,eos,qui ſunt vbiq; fideles,in qua,inquit,ſemper conſerua-
ta eſt ea,quæ eſt ab apoſtolis,traditio.

Si autem cathedræ Petri hoc eſt certum, & ab vniuerſa Chriſti eccle-
B ſia ab initio recognitum priuilegium,multo magis eſt ipſius Petri, vt ec-
cleſiaſticæ hierarchiæ capitis. Nam pro Petro rogauit,non pro eius cathe
dra Romana eccleſia. Cum Petro venit ſedi priuilegium, & non contra.
Quod vero Petri eſt vt eccleſiaſticæ hierarchiæ capitis,æque ad ſucceſſo-
res eius omnes pertinere indubitatum eſt.

Nec minus efficaciter probare mihi videtur indefectibilem fidem Pe
tri & ſucceſſorum eius,eccleſiaſticæ hierarchię præſidum,diuinum illud
promiſſum, quo pollicetur Chriſtus nõ præualituras inferorum portas,
hoc eſt,vt præcedenti capite demonſtrauimus, infidelitatem aut peruer-
ſam fidem aduerſus eccleſiã, quæ Petrum caput fundamẽtumq; habeat.
Nã ſi nec hæreſis nec infidelitas præualebit aduerſus eccleſiã, quæ Petro
fundamento innititur,& cohæret vt capiti:quõ hæc præualebunt aduer
ſus illud fundamentum & caput eccleſiæ? Si eñ aduerſus fundamẽtum
C præualent,ſi hoc euertunt,quo pacto ſtabit ædificium? Quomodo ſubſi-
ſtet illa catholicæ eccleſiæ fides & confeſſio, quæ diuino illi promiſſo re-
rum euidentiã,effectumq; profitetur ſubſcribere? Quõ in vna apoſtoli-
ca ſede inuiolabilis ſemper conſeruata eſt orthodoxa fides, quam accepit
ab apoſtolis,ſi eius caput hæretica contagione ſubinde fuit obnoxium?

Tertia ex promiſſo Chriſti, q; non præualebunt inferorum portæ aduerſus eccleſiam, quę Petrum & eius ſucceſſores caput fundamentumq; habeat.

Scribit beatiſſimus Gregorius aduerſus Ioannis Conſtantinopolitani
epiſcopi,qui œcumenicum & vniuerſalem ſe faciebat patriarcham, ſtul-
tiſſimam inſolentiam,ad Mauritium imperatorem: Certe,inquit,multos
Conſtantinopolitanæ eccleſię in hæreſeos voraginem incidiſſe nouimus
ſacerdotes: & non ſolum hæreticos, ſed etiam hæreſiarchas factos, hoc
ipſum demonſtrans in Neſtorio & Macedonio Conſtantinopolitanis
epiſcopis. Si igitur,inquit,illud nomen, vniuerſalis epiſcopi, in ea eccleſia
ſibi quiſquam arripit,vniuerſa eccleſia,quod abſit,a ſuo ſtatu corruit,cum
is qui appellatur vniuerſalis,cadit. Vides quid ille dicat doctor & ponti-
fex ſanctiſſimus: Vniuerſam videlicet eccleſiam a ſuo ſtatu corruere, ſi il-

le cui vniuerſæ cura, epiſcopatuſq; commiſſus eſt, in hæreſim cadat. D

Quarta ex neceſſitate conſeruandæ in finē legis euangelicæ.

Demonſtatum eſt ſuperius, legiſlatorem noſtrum Chriſtum, non ſcripto, vt illum veterem Moyſen, ſed viua tantum apoſtolorum traditione, legem ſuam ab initio commendaſſe eccleſijs. Quam tamen immutatam, incorruptamque perdurare in finem erat omnino neceſſarium, id quod diligentiſſime perſcriptis legibus admodum eſt difficile. At viua tātum traditione commendatam, neque vni alicui, cognatoque populo, ſed totius orbis nationibus, tanta linguarum, morum, inſtitutionum diuerſitate viuentibus, inter tot hæreticorum horrendas tempeſtates, quibus ab ipſis pene fundamentis vniuerſam ſępe eccleſiam commotam poſt intelliges, conſeruari eandem erat prorſus impoſſibile: niſi in vna aliqua totius orbis ſede (quam ſupra demonſtrauimus eſſe cathedram Petri Romanam eccleſiam) ſingulari priuilegio conſeruata fuiſſet, ad quam in eiuſmodi fluctibus, tempeſtatibuſq; reſpicientes orthodoxi, ſe poſſent eripere a naufragio. E Vt autem ea conſeruari potuerit, nec imaginari eſt, niſi eo, quo videmus, modo, perenni videlicet ſucceſſione orthodoxorum ſibi mutuo ſuccedentium epiſcoporum, ab ipſis apoſtolis ad finem vſq; ſeculi, per quos velut per manus tradita apoſtolica illa traditio perueniret ad poſteros. Quam equidem ſucceſſionem indeficientem, & in vna hac ſede ad præſentem vſque diem conſeruatam, a beatiſſimo principe apoſtolorum Petro ad ſua vſq; tempora enumerans ille ſacer Irenæus: Hæc, inquit, ſucceſſio eſt pleniſſima oſtenſio vnam & eandem viuificatricem fidem perdurare in eccleſijs, quę eſt ab apoſtolis tradita, conſeruataque in veritate. In qua ſucceſſione ſi interueniſſent hæretici epiſcopi, per quos hęretica cōtagione infecta fuiſſet illa apoſtolica traditio, quo pacto eſſe poſſet oſtenſio pleniſſima (quemadmodum ille tanta cum fiducia profert aduerſus hæreticos) conſeruatæ per eam integritatis fidei & traditionis apoſtolicæ? Nam ægrotum & peſtilens caput q̄ cito vniuerſum corpus inficiat, quis non intelligit? F

Quinta ex ipſis verbis Chriſti, qbus affirmat ſe rogaſſe pro Petro, nē fides eius deficeret.

Iam & illud perpende, ad eundem pertinere effectum illius orationis Chriſti pro Petro de indefectibili eius fide, ad quem pertinet reliquos confirmare in fide.

Sed hoc erat & eſt Petri, vt eccleſiaſticæ hierarchiæ capitis, & ſucceſſorum eius: non cathedræ, ſed ſedentis in cathedra. Quare & idem præcepit Chriſtus, vt diligenter ſeruemus, & faciamus omnia, quæcunque nobis dixerint, qui ſedent ſuper cathedram. Non enim loquitur cathedra, ſed qui ſedent in cathedra. Hinc ſupra audiſti ſanctiſſimi pontifices vt ſui memores officij cunctos ſemper toto orbe Chriſtianos fratres, quoties per hæreticos exagitata fides eſt, confirmauerint in fide. Ita ille glorioſus Chriſti martyr & pontifex Lucius, ad vniuerſos ſcribens Occidētis per Gallias & Hiſpanias epiſcopos, poſtquam eorundem conſultis reſpōdit, hortatuſq; eſt, vt fidē, ſententiāq; apoſtolicæ ſedis firmiter ſequantur, vt

A quæ per omnipotentis dei gratiam,apoſtolicæ traditionis ſemper conſeruauit integritatem,quæ nulla apud eandem vnquam infecta eſt nouitate contagionis hæreticæ.Idque Chriſti oratione impetrato illi ſingulari priuilegio in Petro,ne fides eius deficeret,cui & præcepit confirmare fratres in fide,tanquam hoc ipſum ſibi & omnibus eidem cathedræ præſidenti bus dictum intelligens,ſubdit:Quod apoſtolicos meæ exiguitatis prædeceſſores confidenter feciſſe,cunctis ſemper eſt cognitum.Quorum & puſillitas mea,licet impar & minima,pro ſuſcepto tamen diuina dignatione miniſterio,pediſſequa cupit exiſtere.Væ enim erit nobis,qui huius miniſterij onus ſuſceptũ habemus,ſi veritatẽ fidei ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti,quam apoſtoli prædicauerũt,prædicare neglexerimus.Væ erit nobis,ſi ſilentio veritatem oppreſſerimus.Hęc longe ante mille ducentos annos ille Lucius,in facie totius eccleſiæ prædicans cunctis toto orbe notorium ad Petrum,ſucceſſoresq; eius pertinere illud Chriſti præceptum de con-
B firmandis fratribus in fide,vniuerſamq; ſemper recognouiſſe Chriſti eccleſiam,ad cathedræ Petri & eccleſiaſticæ hierarchię præſidum officium, hoc ipſum pertinere.Ad eoſdem ergo neceſſe eſt præcipue pertineat illius orationis Chriſti pro indefectibili fide Petri effectus, vt quæ plane eſt neceſſaria ad alios confirmandos in fide.

Iam & hæc mihi ratio haud videtur inefficax ad demonſtandũ,quod caput eccleſiaſticæ hierarchiæ eſſe nõ poſſit hæreticus.Siquidẽ æque hæreticus ac ſchiſmaticus,ſuo ipſius facto,aut per ſeipſum diuiſus eſt a corpore catholicæ eccleſiæ,quare nec communicare eiſdem,ſed eos deuitare, atq; ab eis ſeparari nobis præcipiũt apoſtolicæ literæ:Hæreticum,inquit, hominẽ poſt vnam & alteram correptiõem deuita.Et rurſus:Rogamus vos fratres,vt ſubtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate,& non ſecũdum doctrinam quam accepiſtis.Sed nullo caſu nobis licet nos
C ſeparare ac diuidere a capite eccleſiaſtici corporis,a quo diuidi ſeparariq;, eſt eſſe ſchiſmaticum.Nam Petrũ Chriſtus eccleſiæ caput pronuncians, petræ eidem cognomen impoſuit,addiditq; ſuper eam petram ſe ædificaturũ eccleſiam ſuam,aduerſus quam inferorũ portæ non præualerent.Illis ipſis verbis clariſſime ſignificans,quicquid illi capiti indiſſolubili vnitatis vinculo non cohæreret,non vniretur,ac veluti fundamento ſuo ædificium non inniteretur,ad eccleſiam ſuam non magis pertinere,q̃ ad ædificium,ſi qua eius pars a ſuo fundamento auulſa iaceret,atq; aduerſus ipſum iam præualuiſſe portas inferorum.Quare eſſe omnino non poteſt,vt ſit papa hæreticus.

Sexta ex ipſa ratione capitis & corporis eccleſiaſtici membrorumq; eius.

Ad Tit.3.

2. Theſſ. 3.

Confirmatur iſtud etiam ex eo,q; concordi ſanctorum patrum ſentẽtia,hæreticus aut ſchiſmaticus nullam habeat autoritatem aut poteſtatem eccleſiaſticam,tanq̃ diuiſus a capite eccleſiaſtici corporis,a quo omnis eccleſiaſtica alligandi,ſoluendi,paſcendique gregem dominicum autoritas, in membra influit ad ædificationem totius corporis.

Septima ex eo,quod hęreticus aut ſchiſmaticus nullam habet poteſtatem alli-

gādi, aut ſoluendi, aut paſcēdi gregem dominicū. Cuius tamen velut fontalis plenitudo neceſſario eſt in capite hierarchiæ eccleſiaſticæ.

Ita glorioſus ille Chriſti martyr & pōtifex Cyprianus dicit vniuerſos D
hæreticos nihil habere iuris aut poteſtatis eccleſiaſticæ, & propterea No-
uatianum, qui nec vnitatem ſpiritus, nec cōmunionem pacis obſeruat, &
ſe ab eccleſiæ vinculo & collegio ſeparat, nec epiſcopi poteſtatem habere
poſſe, nec honorem. Ita quoque eruditiſſimus ille & inſignis Chriſti con
feſſor Hilarius, orthodoxam fidē dicit eccleſiæ fundamētum, eandem ha-
bere claues regni cœleſtis, & poteſtatē, vt quicquid ligauerit aut ſoluerit,
ligatum, ſolutumq́ ſit in cœlis. Hac ipſa locutionis figura ſignificans or-
thodoxam fidem in capite eccleſiaſtici corporis, cui commēdatæ ſunt cla-
ues regni cœleſtis, cui data ligandi, ſoluendiq́ illa ſupereminens poteſtas,
eſſe plane neceſſariam, & ita neceſſariam, vt ſine hac prædicta non poſ-
ſint ſubſiſtere. Ita quoq́ ſanctiſſimus Ambroſius, dicens dominū par ius
& ſoluēdi eſſe voluiſſe & ligandi, ſubdit: Certum eſt, ꝙ eccleſiæ vtrunq́
licet, hæreſis vtrunq́ non habet. Ita diuus Auguſtinus in Sermo. de Pa-
ſto. tractans illud Canticorum: Paſce hœdos meos. Manenti, inquit, Petro E
dicitur: Paſce oues meos. Exeunti hęretico dicitur: Paſce hœdos tuos. Ex
quibus omnibus clariſſime conſtat nihil autoritatis aut poteſtatis eccleſia
ſticæ ſuper Chriſti corpus myſticum pertinere ad hæreticos. Ergo cōtra-
dictionem planiſſime implicaret, eccleſiaſticæ hierarchiæ caput eſſe hære
ticum. Nam ſi hæreticus, iam nec ſoluendi, ligandiq́ ius aut poteſtatē ha-
bebit, aut vllam autoritatem paſcendi eccleſiam: contra, ſi caput eccleſiæ,
conſiſtit in ipſo totius illius poteſtatis, fontalis quædam, vt ſic dicam, ple-
nitudo, per ipſum deriuata in alia membra eccleſiæ, habebitq́ neceſſario
ſupereminentem illam poteſtatem ligandi & ſoluendi, vniuerſiq́ paſto-
ralis officij ſuper vniuerſam eccleſiam.

De Trini. lib. 6. In Paſto.

Prædictæ ſententiæ ipſam rei euidentiam ſubſcribere.

Vere orthodoxos fuiſſe, qui ab aduerſarijs proferūtur ex Roma. pōtificibus hæretici.

Aduerſus iſta nihil me mouet, ꝙ quidam ex illo Romanorum pontifi
cum catalogo, hæreticos quoſdam nobis proferunt & obijciunt. Quin-
imo, quoniā etiam illi ipſi, quos momica ac plane maligna in omnes facta F
inquiſitione nobis vt hæreticos obijciunt, inueniuntur fuiſſe vere ortho-
doxi, & ab omni nota hæreſis longiſſime abfuiſſe, certiſſimum inde mihi
argumentū eſt, ipſam rei euidentiam ſubſcribere noſtræ ſentētiæ: & ſicut
ab initio a beatiſſimo Petro, ad Paulum vſq́ tertiū, his annis mille quin-
gentis, nemo fuit hæreticus eccleſiaſticæ hierarchiæ & apoſtolicæ cathe-
dræ præſidens, ipſos præſeruante ſingulari illo Chriſti oratione ipſis im-
petrato priuilegio: ita iuxta æternæ veritatis indefectibile promiſſum, ad
finem vſq́ fore, nihil dubitandum eſt.

Qui ex Roman. pontificibus ab indoctis notentur hæreſeos.

Quos hæreſis notant ex vniuerſo illo Romanorum pontificum cata-
logo, hi fere ſunt: Marcellinus, Lyberius, Felix II. Anaſtaſius II. & Ioannes
XXII. Quibus etiam Benedictum XI. annumerant quidam, ſed neſcio
quo colore. Inter quos nolo præterire Honoriū I. Non, quod a quoquam
eorum, qui nobis aduerſantur, inter hæreticos pōtifices connumeratum
inuenerim, vt cui omnes etiam hiſtoriæ ſanctitatis, & orthodoxæ fidei te-
ſtimo-

A ſtimonium luculētiſſimum perhibent:ſed quoniam hac nōta inuri videtur a ſexta vniuerſali ſynodo Conſtantinopolitana tertia, vt eundem ab hac nota vendicem.

Marcellinum autem ideo hoc carbone notant, quod in horribili illa ſub Diocletiano & Maximiniano mota perſecutione carnificum violentia ad impia pertractus ſacrificia ſuccubuit, crudeliſſimorumq; tormentorum metu, & non ſimplici mortis genere victus, thura adoleuit, ariſque iniecit. Sed non erat hic hæreticus, fidem rectam non amiſerat, q̄uis in confeſſione ſuæ fidei aduerſus intentata tormenta & ſupplicia, ſatis conſtans, fortiſque non fuerit, & Chriſti per hoc ſcandalizauerit eccleſiam. Quam tamen continuo ad cor reuerſus, ſuæ infirmitatis grauiſſime pœnitens, confeſſionis ſuæ vſq; ad mortem ædificauit conſtantia, & effuſo pro fidei confeſſione ſanguine, confirmauit in fide, glorioſo conſummatus martyrio

De Marcellino, vt falſo hæreſeos nota inuratur a quibuſdam.

B Lyberio etiam mendaciſſime impingunt quidam crimen hæreſis, cuius extant pro orthodoxa fide glorioſa certamina, extāt perſecutiones & exilia: quæ ob rectæ fidei defenſionem ab hæreticis imperatoribus pertulit. Et q̄uis credant nonnulli ex tribus verbis, quæ adſcribuntur Hieronymo, ipſum victum exilij tædio, hæreticorum ſe polluiſſe communione, falſum eſſe hoc ipſum & ſubditicium ab aliquo, neſcio quo, ſeu dolo, ſeu ignorantia infartum (quod in Chronicis illis, in quibus geſta non oratione continua explicantur, ſed ſingulis verbis e regione ſui cuiuſq; anni annotantur, eſt facillimum, nec ita orationis ſeries coarguit falſarium) eorundem temporum indubitatæ fidei demonſtrant hiſtoriæ: quæ non ſolum actorum, geſtorumq; ſubſtantiam, ſed & ipſa verba vtrinq; dicta & excepta a præſentibus & audientibus, certa fide ad nos protulerunt. Quam hic adſcribemus ex Theodoreto illo Cyrenenſi epiſcopo, Græco

Lyberio etiā mendaciſſime impingi crimē hæreſis.

C autore (quo maiorem fidem habeas de fide & præconijs Romani pontificis) & eorundem fere temporum ſcriptore, qui libro ſecundo hiſtoriæ ſuæ eccleſiaſticæ perſecutionis, quæ ab Arrianis toto orbe orthodoxis excitata eſt, mentionem faciens: Lubet, inquit, narrationi intertexere liberrimas voces laudatiſſimi Lyberij, & admirabilem ſermonē habitum cum imperatore Conſtantio, quos illius temporis amātiſſimi dei perſcripſere, qui acuere atque excitare ſtudium amatorum diuinarum rerum facile poſſunt. Subijciens deinde illū eius cum Conſtantio ſermonē, qui eidem conatus eſt perſuadere, vt ſubſcriberet in damnationem Athanaſij, orthodoxæ fidei propugnatoris, cum vincere non poſſet inuictum, damnat exilio, relegari præcipiens Beroeam Thraciæ. Athleta quidem, inquit, veritatis victoriæ compos, in Thraciam (vt imperatum fuerat) venit. Poſt annos autem duos, cum Romæ eſſet Cōſtantius, magiſtratuum & primariorꝫ ciuium cōiuges obſecrant maritos, vt ſupplicēt Conſtantio pro paſtore, quo reſtituatur eccleſiæ ſuæ: ſeq; niſi impetraſſent, deſertis ipſis,

Lyberij hiſtoria, autore Theodoreto Cyrenenſi.

Theodoretus libro 2. cap. 17.

ipſis,ad magnum illum paſtorem ituras minantur. Qui reſponderunt,ſe D
formidare iracundiam imperatoris,ſibiq; non magnam eſſe ſpem venię,
quod viri eſſent: Vos autem,inquiunt,ſi ſupplicetis,illa non lædet. Et ho-
rum alterꝝ conſequimini,vt aut admittat deprecationẽ veſtram, aut certe
nullo malo affectas dimittet. Hac via demonſtrata,accedũt,inquit, lauda-
biles matronæ ad imperatorem,precioſiſſimis veſtibus ornatæ, quo ma-
gis imperator nobiles ratus,precibus,voluntatiq; ipſarꝝ gereret morem.
Erat autem deprecatio talis: Miſereri vellet tantæ ciuitatis ſpoliatæ paſto-
re ſuo, & expoſitæ luporum inſidijs. Sed imperator reſpondit, non il-
lam paſtore alio egere,quæ prudentem,bonumque haberet, fuerat equi-
dem creatus poſt Lyberium vnus ex diaconis illius vir fidelis, Felix no-
mine,qui incorruptam quidem ſeruabat Niceæ expoſitam fidem,ſed vio
latoribus eius coniungi non verebatur. Nemo tamen omnium ciuium
Romanorum in ædem oratiõis ingreſſus eſt,cum ipſe intus foret. Quod
ipſum & matronæ tum regi ſignificarunt. Itaq; flecti ſe paſſus,iuſſit opti- E
mum quidem Lyberium de exilio reuocari: ſed amborum eſſe commu-
nem eccleſiæ adminiſtrationem. His lectis literis in circo,exclamauit mul
titudo egregiam eſſe imperatoris ſententiam, qui ſpectatoribus in duas
partes diuiſis,& a colore cognominatis, his vnum, itemque alteris vnum,
præficeret. Ita dicterijs inceſſentes imperatoris literas, exclamant vna vo-
ce,nam voces,inquit,ipſas ponere viſum eſt, vnus deus, vnus Chriſtus,
vnus epiſcopus. Poſt has amãtiſſimas Chriſti plebis voces reuertitur ad-
mirabilis Lyberius, cui cedens Felix in aliam vrbem ſe contulit. Hacte-
nus Theodoretus ille.

Vides itaq; Chriſtiane lector,quales hi hæreticos nobis Rom. pontifi-
ces obijciant,hoc eſt,glorioſiſſimum Chriſti confeſſorem,& qui inuictus
permanſit veritatis athleta, compos victoriæ. Quanquam vt daretur ſe
polluiſſe hæreticorum communione,victum exilij tædio: ex hoc tamen F
conſequens non eſſet, fuiſſe hæreticum: ſicut nec Marcellinum, qui eo
tempore victus metu tormentorum, non fuit ſatis conſtans ac fortis
Chriſti confeſſor: at hæreticum fuiſſe nunquam ſane probabitur. Eſt e-
Hęreſis q̃d nim hæreſis,non morum,non confeſſionis,ſed fidei vicium,quo quis ſin-
gulare aliquid a communi catholicæ eccleſię fide ac ſententia eligit,ac pro-
inde ſeipſum ab eccleſia ſeparat,qua ſe rectius ſentire, crederecq; pręſumit,
& ob id hæreſis, hoc eſt, electio (quemadmodum ſuperius plenius de-
monſtrauimus) haud inſignificanter appellatur. Cui quod pertinaci-
am addunt nonnulli, tanquam ad eſſentiam eius, definitionemque per-
tinens, nihil quidem addunt extraneum, ſed tamen quod in finitione
prædicta ſatis includitur. Electio ſiquidem nouitatis alicuius, aut ſingula
ris opinionis a communi eccleſiæ ſententia, certum ſtudium, ſcientiam-
que importat, & quod oppoſitum teneat communis eccleſiæ ſententia,
& quod quærat,eligat aut ſequatur ſingulare aliquid ac propriũ. Quod
qui

A qui facit,certum non eſt auditurum corripientem eccleſiam, admonentemq́ ab eius cõmuni ſententia & opinione non recedere, ſed dicturum id quod hæreticorum eſt proprium, ex ſcripturis inſtrui, conuincique ſe velle, quas præſumit ſe rectius intelligere, communis eccleſia. Itaque iam pertinaciam illam ſecum habet, qua adeo eccleſiæ ſententiæ ſe non ſubijcit,vt ſciens,eligensque ei contradicat.De qua tum demum certi erimus, ſi poſt vnam, alteramve correptionem, vt inquit Apoſtolus, non diſputationem, in ſua perſiſtat ſententia. Qui vero in errorem aliquem incidit,diſcrepantem quidem ab orthodoxa catholicæ eccleſiæ ſententia, intra tamen arcam catholicæ eccleſiæ ſe continens, & fide generali eidem ſemper conſentiens & ignorans ſe aberrare a communi eius fide & ſententia,de qua, cito admonetur, cito fit certior,continuo abiecto illo ſingulari aut proprio,communem eccleſiæ ſentẽtiam ſequitur:is (quemadmodum de ſe dicit diuus Auguſtinus) errare equidem poteſt, at

Error in ſide ſine crimine hæreſis.

B hæreticus eſſe non poteſt. Sed hæc paulo longius nos protraxerunt ab inſtituto. Itaque in Marcellino & Lyberio nec minima hæreſis nota deprehenditur.

Felicem II.in hoc albo qui adſcribunt,vocem propriam conuincũtur non intelligere,ſed odio in Romanam eccleſiam cõgerere,quicquid forte inciderit,etiamſi ſeipſum protinus falſitatis coarguat. Conſtat enim Felicem I. ſub Probo imperatore glorioſo conſummatum martyrio, circa annum domini CC.LXXXV.Felix II. ſub Zenone præfuit Chriſti eccleſiæ,circiter annum domini CCCC.LXXXVI.Is ille eſt,qui in Acatium Conſtantinopolitanum antiſtitem protulit condemnatiõis ſententiam. Cuius tragœdiam aliquanto poſt explicabimus. Inter hos nemo intercidit Romanus pontifex eius nominis.Niſi forte ab hæretico imperatore Conſtantino ſubſtitutum illi,cum pro fide orthodoxa & catholi-

De Felice II. vt vere orthodoxus fuerit.

C ca exularet, Lyberio, quis adſcribat Ro.pontificum catalogo. Quod qui facit,ſuam ignorantiam prodit: cum certũ ſit illum non fuiſſe Romanæ eccleſiæ pontificem,adhuc viuo Lyberio, indubitato eius pontifice, hoc ipſum conteſtante orthodoxo Romano populo,qui illius cõmunionem, vt nothi & ſuperintruſi ab hęretico ſemper declinauit: quemadmodum paulo ante audiſti,referente Theodoreto.Hic itaque ſi illi ſimilis fuiſſet a quo cathedræ Petri cõtra ius, fas & eccleſiaſticos canones intruſus fuerat, imperatori Arriano & hæretico,nihil ſane mirandum hoc fuiſſet, nec quicquam derogaret priuilegio,quod ſupra adſtruximus,apoſtolicæ cathedræ atque eidem præſidentium. Sed Chriſto gratiæ, quod nec is ille ipſe hæreſeos a quoquam infamatus ſit, quanquam varient de illo hiſtoriæ,quod quidam(quemadmodum ex Theodoreto audiſti) tametſi integram fidem, ſicut Niceæ expoſita fuerat, inconcuſſe illum conſeruaſſe affirment,communicaſſe tamen aſſerunt hæreticis,alij negant hoc ipſum, imo tam conſtantem orthodoxæ fidei aſſertorem prædicãt, vt aliquanto poſt

Error aduerſariorum in nomine Felicis II.

to poſt reditum Lyberij, & poſtquam Roma ceſſaret, affirment illum e- D
tiam martyrio coronatum ab hæreticis. In qua ſententia eſt beatus Antoninus Florẽtinus archiepiſcopus. Vides itaq; impugnator priuilegij apoſtolicæ cathedræ, quales nobis hæreticos proferas Romanos pontifices?

De Anaſtaſio II. quem Gratianus infamat hæreſeos.

Anaſtaſium ſecundum pontificem ſanctum & orthodoxum infamat Gratianus ille decretorum compilator (vt multa collegit & congeſſit ſine iudicio) qui ex neſcio qua conficta & mendaciſſima hiſtoria geſtorum Romanorum pontificum hanc de illo fabulam adſcribit, & ſuæ illi compilationi inſeruit XIX. diſtinctione, c. Anaſtaſius, his verbis:

Anaſtaſius ſecundus natione Romanus, fuit temporibus Theodorici regis. Eodem tempore ſe multi clerici a communione ipſius abegerunt, eo quod communicaſſet ſine concilio epiſcoporum vel presbyterorum & clericorum cunctæ catholicæ eccleſiæ, diacono Theſſalonicenſi, nomine Photino, qui communicauerat Acatio. Et quia voluit occulte reuoca- E
re Acatium, quod non potuit, nutu diuino percuſſus eſt. Hactenus ille ex ſua illa hiſtoria. Cui gloſſa modum explicans, quo diuina vltione periërit (vt dignum eſſet patellę cooperculum iuxta prouerbium) addit, effuſis inteſtinis dum aſſellaret. Ita enim de quodam hæretico, oblitus fortaſſis nominis, audiſſe ſe ſomniarat gloſſator ille, aut potius, nugator temerarius. Eadem inſulſit idem ille Gratianus prima quæſtione prima, c. Dictum eſt. Hunc itaq; Anaſtaſium, idem affirmat fauore imperatoris Anaſtaſij, quos Acatius ille Conſtantinopolitanus, poſt in ſe prolatam damnationis ſententiam, ſacerdotes vel Leuitas ordinauerat, acceptis officijs rite ſungi poſſe, male decreuiſſe, ſubiecta parte eius decretalis epiſtolæ in c. ſecundum, eadem diſtinctione. Qua recitata ſubiungit in hæc verba: Quia ergo illicite & non canonice, ſed contra dei decreta, & prædeceſſorum & ſucceſſorum ſuorum hic reſcripta dedit, vt probat Felix & Gela- F
ſius, qui Acatium ante excommunicauerũt, & Hormiſda, qui ab Anaſtaſio tertius, eundem Acatium poſtea damnauit, ideo ab eccleſia Romana repudiatur, & a deo percuſſus legitur. In eius fidem ſubijciens, quam paulo ante deſcripſimus hiſtoriam, aut verius fabulam. Et hęc vnus ſcribens poſt alium, cæcus cæcum ducit in foueam. Qui tamen ſi vel paululum aperirent oculos, viderent luce clarius, q̃ impudens & ſeipſum euertens mendacium contineat hæc fabula.

Cõuincitur craſſus error Gratiani de Anaſtaſio.

Quid enim hoc probabilitatis habere poteſt, Anaſtaſium conatum reuocare Acatium, q̃uis non potuerit: & ob id diuino percuſſum iudicio, cum certo conſtet rebus humanis iamdudum exemptum hunc, priusq̃ ille ad Romanæ eccleſiæ pontificatum aſſumeretur? Quod ipſum etiam illa ipſa teſtatur eius decretalis epiſtola, quam ſcribit ad imperatorem Anaſtaſium, vnde hanc ipſam illi ſtruunt calumniam. Sed poſt mortem, inquis, eius voluit reuocare Acatium. Expectabam, vt diceres voluiſſe illum reuocare a mortuis. Quod vero poſt mortem illum reuocare voluerit, nõ habet citata illa a Gratiano hiſtoria,

ſed di-

A ſed dicit,quod voluit occulte reuocare Acatium. Sed quod nec memoriæ eius ſuccurrere voluerit,aut eãdem reuocare ad communionem catholicæ eccleſiæ,eadem illa eius epiſtola etiam teſtis eſt.In qua orat principem, vt conſentiat nomen eius in perpetuum aboleri a catholica Chriſti eccleſia,vt cui illud ipſum multis ex cauſis magno offendiculo & ſcandalo fuerit,quemadmodum paulo poſt audies. Iam & hoc quid, obſecro, probabilitatis habet,quod eſt in eadem fabula, magnam cleri partem ſe ſubtraxiſſe a communione Romani pontificis, eccleſiaſticæ hierarchiæ capitis, quod ſine concilio epiſcoporum,presbyterorum & clericorum cunctæ eccleſiæ catholicæ communicaſſet cuidam Photino communicatori excommunicati Acatij? O grauem & arduam cauſam, propter quam clericorum totius eccleſiæ concilium conuocandum eſt. Quaſi ſine fine procederet excommunicationis contagio. Quaſi denique a communio-
B ne capitis eccleſiaſtici corporis ſeſe ſubtrahentes non forent ſchiſmatici. Quaſi poſtremo in eiuſdem capitis poteſtate non eſſet, eccleſiaſticam communionem reſtituere his, qui ob communionem cum excommunicatis eandem perdiderunt,niſi conuocato ad hoc clericorum totius orbis concilio. Quis has ferat, quis non rideat ineptias? Quis in Gratiano hac in re vel communem non deſideret ſenſum hominum? Sed hæc eſt ipſiſſima rei veritas.

Deceſſerat iamdudũ excõmunicatus ille ab apoſtolica ſede Acatius. Cui,quod per neceſſitatem quandam, præeminẽtiæ videlicet ciuitatis regiæ, & imperialis autoritatis & gratiæ,communicauerat pars maxima epiſcoporum Græcorum & Orientalium, vniuerſusque clerus & populus Conſtantinopolitanus vna cum principibus,plurimos inuoluerat illa excommunicationis eius ſententia. Nec tamen etiam poſt mortem Acatij ob-
C tineri potuit, aut in Conſtantinopolitana, aut in alijs per Orientem eccleſijs, vt ſecundum apoſtolicæ ſedis iudicium & ſententiam,non cõmemoraretur eius nomẽ inter catholicos,ſed auferretur e ſacris diptitijs. Vnde & grauiſſimum ſchiſma excitatum eſt per Orientis eccleſias,atque vniuerſus diſſolutus vigor diſciplinæ eccleſiaſticæ. Quæ cum duraſſent annis non paucis non ſine magna confuſione eccleſiaſtici ordinis, atque adeo vniuerſæ Chriſti eccleſiæ,Anaſtaſius II. mox vt pontificatu inauguratus fuerat, conuerſus toto animo ad reformandam pacem eccleſiæ, ſcribit hanc(quam ille reprobatam dicit) ad imperatorem Anaſtaſium epiſtolam,eundem orans & obſecrans,vt eius opera ac ſtudio hæc ſcandala & ſchiſmata eccleſiarum tollerentur e medio,& apoſtolicæ ſedi ſua agnoſceretur neceſſaria toti eccleſiæ autoritas, & debita præſtaretur obedientia. Ad quod velut facile medium proponit, vt auferatur e numero & memoria catholicorum nomen vnius Acatij,quem affirmat pro notorijs ſuis damnatum & anathematizatum exceſſibus a ſede apoſtolica. Cuius damnationem ne alij, qui neceſſitate quadam (vt diximus) illi commu-

Vera de Anaſtaſio historia.

nicauerant,& baptiſmi,aut ſacri ordinis ſacramenta ab eodem acceperāt, D vt perſuadebantur a quibuſdam pacis hoſtibus,ſibi detrimento fore crederent in perceptis ab illo ſacramentis,& ob id, vt eius damnationi ſubſcriberent,difficilius induci poſſent,impedirenturq; per id fructus optatæ & ſanctæ vnionis,pacis & concordiæ,illud ipſum præueniens ſanctus & ſapiens pontifex:non quidem contra dei decreta,& ſuorum prædeceſſorum & ſucceſſorum(quemadmodū ille non minus impie q̄ incircunſpecte contra orthodoxum pontificem effutijt)ſed ſecūdum orthodoxæ fidei regulam,& ſanctorum (quod poſt intelliges) prædeceſſorum ſuorum exemplum declarauit illius damnationem, nulli damno aut præiudicio fore his,qui ab eo baptiſmi aut ſacri ordinis ſacramenta ſuſceperūt, redintegratis ac reunitis catholicæ eccleſiæ. Quæ vt ita acta ac veriſſima intelligas, illam ipſam eius epiſtolam ſubijciemus ad imperatorem Anaſtaſium ſcriptam in hæc verba:

Epiſtola Anaſtaſij pōtificis ad Anaſtaſiū imperatorem.

Glorioſiſſimo ac clemētiſſimo filio Anaſtaſio Auguſto, Anaſtaſius epiſcopus. E Exordium pontificatus mei primitus oblata populis pace pronuncio,confidenter pro fide catholica, humilis pietati veſtræ precator occurro. In quo primum mihi diuinum fauorem propinquaſſe confido,q nunc conſonantia in me auguſtiſſimi nominis tui, non dubium præſtat auxilium,vt ſicut præcelſum vocabulum pietatis tuæ per vniuerſas gentes toto orbe pręfulget:ita per miniſterium humilitatis meæ,ſicut ſemper eſt,ſedes beatiſſimi Petri in vniuerſa eccleſia aſſignatū ſibi a domino deo teneat principatum,nec propter vnum mortuum diutius tunica illa ſaluatoris deſuper contexta per totum,malæ ſortis patiatur incertum, quæ ſola in diſcuſſionem pro firmitate ſui venire non potuit, ſerenitate tua præcipue rempublicam gubernante, cui etiam in priuata vita tantum circa ſynceram religionem ſtudium fuit,vt ſicut fama certiſſime celebrauit, nemo magis,vel inter præcipuos ſacerdotes, præfixas a ſanctis patribus regulas cuſtodiſſe dicatur. F Quod ſanctum ſtudium cum maieſtate imperij creuiſſe confidimus. Legatione itaque fungimur pro Chriſto. Ne igitur eos propter offenſionem vel ſcandalum patiamini publice nominari, quorum merita vel actus illum iudicem latere non poſſunt, in cuius iam ſunt iudicio conſtituti. Neq; illic ſe poteſt interſerere,in corpore mortali adhuc temeraria præſumptio,vbi non ſolum confeſſio facit aperta merita ſingulorum, ſed etiam ſilentij ipſius non poteſt latere ſecretum. Namque & prædeceſſor noſter Papa Felix, & etiam Acatius illic procul dubio ſunt,vbi vnuſquiſque ſub tanto iudice non poteſt perdere ſui meriti qualitatem,&c. Precamur itaque dilectionem veſtram, vt ſpecialiter nomen taceatur Acatij,vt quod multis ex cauſis ſcandalum atque offendiculum eccleſiæ concitauit, &c. Quantos enim exceſſus atq; præſumptiones habuerit Acatius, ne clementiæ tuæ ſuggerere per ſingula fortaſſis videatʼ oneroſum,Creſconio & Germano fratribus,& coepiſcopis

Hinc vide falſitatē & impudentiā fabulæ Gratianicæ.

A pis meis,quos miſimus ad ſerenitatem tuã, de cauſis ſingulis Acatij, qualis fuerit,inſtructionem pleniſſimam dedimus, clementiæ veſtræ ſpecialius recenſendam,ſi hoc pietati tuæ placuerit curioſius indagare,ne in aliquo ſuggeſtioni noſtræ veritas defuiſſe videatur,vt pro diuina ſapientia veſtra perſpicue videre poſſitis, non ſuperbia vel elatione ſedis apoſtolicæ,talem in Acatium proceſſiſſe ſententiã,ſed facinoribus certis, quãtum nos illud iudicium,quod ſolum falli non poteſt,æſtimamus, zelo magis diuinitatis extortam, &c. Deinde occurrens illi,quod plurimos retrahebat a ſubſcribẽdo in damnationem Acatij ob neceſſariam quandã,quam cum eo viuo habuerunt, communionem, præſertim in ſuſceptis ab eodem ſacramentis eccleſiaſticis.

Iam,inquit,ſecundum catholicæ eccleſiæ conſuetudinẽ ſacratiſſimum ſerenitatis tuę pectus agnoſcat,quod nullum de his, quos baptizauit Aca B tius, vel ſacerdotes, ſeu Leuitas,ſecundum canones ordinauit,vlla eos ex nomine Acatij portio læſionis attingat,quo forſitan per iniquum tradita ſacramenti gratia minus firma videatur.Nam & baptiſmi,quod procul fit ab eccleſia, ſiue quod ab adultero,vel a fure fuerit datum, ad percipientem munus peruenit illibatum. Quia vox illa, quæ per columbam ſonuit, omnem maculam humanæ pollutionis excluſit, qua declaratur ac dicitur: Hic eſt, qui baptizat in ſpiritu & igne. Nam ſi viſibilis ſolis iſtius radij, cum per loca fœdiſſima tranſeunt, nulla contactus inquinatione maculantur,multo magis illius,qui iſtum viſibilem fecit, virtus,nullaminiſtri indignitate conſtringitur, &c.Ideo ergo & hic, cuius nomen dicimus reticendum, male bona miniſtrando ſibi tantum nocuit. Nam inuiolabile ſacramentum,quod per illum datum eſt alijs, perfectionẽ ſuæ virtutis obtinuit.Quod cum ita ſit,aliquorum tamen in tantum ſe extendit curioſa ſuſpicio,vt imaginentur,prolato a papa Felice iudicio, poſtea C inefficaciter in ſacramentis,quæ vſurpauit Acatius, egiſſe,ac proinde eos metuere, qui vel in conſecrationibus, vel in baptiſmate myſteria tradita ſuſceperunt,ne irrita beneficia diuina videantur. Sed meminerint in hac quoq; parte tractatum præualere ſuperiorem. Quia non ſine vſurpatione nominis ſacerdotij adiudicatus hoc egit. In quo virtutem ſuam obtinentibus myſterijs,in hoc quoque rea ſibi tantum perſona nocuit. Nam ad illum pertinuit, quod tuba Dauidica canitur: Veruntamen deus con quaſſabit capita inimicorum ſuorum, verticem capilli perambulantium in delictis ſuis.Nam ſuperbia ſemper ſibi,non alijs facit ruinam,&c. Vnde cum ſibi nomen ſacerdotis vindicauerit damnatus, in ipſius verticem ſuperbiæ tumor inflictus eſt,non autem populus diuinis myſterijs, quæ ab illo percepit excluſus,ſed anima ſola quæ peccauerit,iuſto iudicio propriæ culpæ erat obnoxia,quod vtiq; numeroſa ſcripturarum teſtatur inſtructio. Vnde remotis hominũ ſtudijs, ſiue verſutijs in hac adhuc præſenti fragilitate poſitorum,ſecundum preces noſtras,anniſu & autoritate

imperiali offerte deo noſtro vnã catholicam eccleſiã & apoſtolicã. Quia D
hoc ſolũ eſt, in quo non ſolũ in terris, ſed etiã in cœlo triumphare ſine fine

Supinus nimiũ Gratiani error de Anaſtaſio clariſſime traducitur.

poſſitis. Hactenus illius epiſtola ad imperatorẽ Anaſtaſiũ. Quæ ſane me cogit, neſcio qd, mirari de illo Gratiano. Nam nõ lectam eidẽ quis poſſet credere, vnde excerptum eſt illud c. Secundũ, prædicta diſt. XIX. quod contra dei & prædeceſſorum ſuoꝝ decreta calumniatur ſcripſiſſe Anaſtaſium. Et ſi legit, quo pacto non intellexerit impudentiſſimam eſſe fabulam, quam ex neſcio qua hiſtoria in derogationem nominis & memoriæ ſancti & orthodoxi pontificis ſubnexuit. Scilicet, Anaſtaſiũ voluiſſe occulte reuocare Acatiũ, & propterea diuino percuſſum iudicio? O craſſam nimis impudentiam. Quaſi non conſtet luce meridiana clarius ex dicta eius epiſtola, quo nam pacto illum reuocare voluerit? Viuum certe non potuit, iamdudum enim obierat. Mortui autem vt nomen & memoria aboleretur a catholica Chriſti eccleſia, ſategit omnibus viribus, E
tam literis, q̃ nuncijs oſtendens & perſuadens defendenti memoriam eius imperatori ob graues intolerandoſque exceſſus ſuos, & certa facinora iuſtiſſime damnatum a ſede apoſtolica. Et hoc erat occulte reuocare velle Acatium?

Iam (quod ille infamat) eius decretum velut dei decreto, & prædeceſſorum ſucceſſorumque eius in ſede apoſtolica contrarium, quid obſecro continet non pium, orthodoxum & catholicum? Quid, quod non toties inculcat D. Auguſtinus aduerſus Donatiſtas hæreticos? Nec enim

Aduerſus epiſtolã Parmeniani.

ſacramentũ aut baptiſmi aut ordinis, nec etiam ius dandi ſacramentũ (vt eiuſdem verbis dicã) amittit ſchiſmaticus aut hæreticus, vtrunqꝫ enĩ, inquit, ſacramentũ eſt, & quadã conſecratione vtrunqꝫ homini datur, illud, cum baptizatur, iſtud, cum ordinatur. Ideo non licet a catholico vtrunqꝫ reiterari. Nam ſi ex ipſa parte ſchiſmaticorum veniẽtes, etiã præpoſiti aut
epiſcopi, qui pro bono pacis correcto ſchiſmaticoꝝ errore ſuſcepti ſunt, F
& ſi viſum eſt opus eſſe vt eadem officia gererent quæ gerebant, nõ ſunt tamen rurſus ordinandi: ſed ſicut baptiſmus in eis, ita & ordinatio manſit integra. Quia tantum in præſciſione fuerat vicium, quod vnitate pacis correctum eſt. Hæc docet & aſſerit ille Auguſtinus, non hæreticus, ſed orthodoxus, atque adeo orthodoxorum lumen, & inſignis doctor eccleſiæ: hæc, inquam, ille docet pro aſſertione orthodoxæ veritatis aduerſus hæreticos. Quod ſi ab hæreticis & ſchiſmaticis accepta ſacramenta, etiam ab ipſis ſchiſmaticis & hæreticis, ſuam efficaciam & vtilitatem habeant, correcto ſolo diuiſionis vicio: nunquid aut infirma, aut irrita erunt eadem, quæ accepit fidelis & orthodoxus populus, in vnione manens catholicæ Chriſti eccleſiæ, a proprio ſuo epiſcopo, nec hæretico, nec ſchiſmatico: ſed qui ob alios tantum exceſſus ſuos excõmunicatus fuerat? Cuius etiã communionẽ deſerere non potuit: præſertim quãdiu non ſolum ille ipſe, ſed cũ eo pars maxima totius orbis epiſcopoꝝ (quemadmodum de Aca-

A de Acatio factum demonſtrat illa eius,quã aliquanto poſt explicabimus, tragœdia)iniuſtam atq; adeo irritam eius excommunicationem contenderent,& in eiuſdem cõmunione perſiſterent? Certe vbi nunquam fuit in orthodoxo populo diuiſionis vicium,nihil illi obeſſe potuit ſui epiſcopi dãnatio,nec eidem eſſe damno neceſſaria quædam eius cum illo cõmunio:præſertim quandiu probabiliter ignoraret rite excommunicatum & valide,ob epiſcoporum pene totius orbis,quod videbant, præiudicium. Nunquid ergo hæretica eſt hæc Anaſtaſij ſententia, & declaratio, quod Acatij damnatio nihil obfuerit fideli eius, orthodoxoq; populo, nec irritam,aut infirmam reddiderit ſacramentorum, quę ſecundum ſacerdotalis officij ſui debitum eidem miniſtrauit,gratiam?

Vt autem intelligas,non noſtrũ ſolum,ſed etiam Canoniſtarum (qui alioqui craſſiuſculi ſunt,nec nimis emunctæ naris) tam de Gratiano ſuo, B q̃ de Anaſtaſio iudicium,Gloſſa prima in dicto c.Secundum, laborat in cenſura eiuſdem, ob Gratiani illud, quod ſupra audiſti, de eo præiudicium. Nam dicit variam eſſe de illa decretali & eius autore Anaſtaſio ſententiam. Gratiani equidem, qualem audiuimus. Cui dicit conſentire Melendum quendam, & omnes, qui dicunt veritatem ſacramentorum non eſſe apud hæreticos. Quæ ſane ſententia eſt hæretica & reprobata a catholica Chriſti eccleſia,quę nec in baptizatis,nec ordinatis ab hæreticis aut ſchiſmaticis reuertentibus ad ſynceritatem fidei & vnitatem eccleſiæ,ſacramenta reiterat. Hugonis deinde cuiuſdam adfert ſententiam plane contrariam,& nobiſcum conſentientem per omnia: qui nec decretalem eam reprobatam,nec damnatum eius autorem affirmat,cum illa nihil contineat, non ſanctum, orthodoxum & canonicum. Poſtremo, etiam tertiam quorundam adducit ſententiam, affirmantium ideo reprobatum illud c. Secundum, cum autore ſuo, quia voluit, quod ordinati C ab hæretico, ſine omni diſpenſatione, de iure ſua exercere poſſint officia. Qua in re vide, obſecro, temeritatem hominum, cum nihil horum omnium dicat Anaſtaſius, quæ hi in illum congerunt. Neq; enim loquitur de ordinatis ab hæretico,ſed ab Acatio,qui a nemine vnq̃ hæreſeos alicuius inſimulatus eſt, ſed tantum excommunicatus ob exceſſus alios, & quia communicauerat hæreticis. Quod ipſum tamen idem ſemper negauit, negaruntque, qui iniuſtam eius damnationem contendebant, Orientis epiſcopi,quemadmodum diuerſæ Gelaſij teſtantur epiſtolæ,quibus eius damnationem iuſtam aſſerit, præſertim autem ea ad Dardaniæ epiſcopos. Deinde,nihil dicit,nec de iure,nec de diſpenſatione, vt impudens hic nugator affirmat.(Quanq̃ quicquid dicit,merum ius ſit)ſed tantum pacis & eccleſiaſticę vnitatis intuitu decreuit,aut potius declarauit,nihil obeſſe culpam & damnationem Acatij, his qui in fide & vnitate catholicæ eccleſiæ ſacramenta ab eo perceperunt,nec ſacramentorũ illorum gratiam illius culpa aut damnatiõe euacuatam aut infirmatam. Qua in re ſi hæreticus

Canoniſtarũ cẽſura de ſuo Gratiano, eiuſq; p̃ iudicio pdicto de Anaſtaſio atq; eius decreto.

ticus eſt Anaſtaſius, bis hereticū fuiſſe beatiſſimū illum Leonē neceſſe eſt, D qui eodem intuitu permiſit illū Anatholium Conſtantinopolitanū epiſcopum miniſtrare in ſuo gradu & ordine. Quem tamen ter execrandus ille Dioſcorus, exturbato & per vim ac ſcelus eiecto S. Flauiano epiſcopo, atq; adeo neci dedito, e ſuo veluti latere aut ſinu (nā eius archidiaconus fuerat) Conſtantinopolitanæ intruſerat eccleſiæ, & ordinarat epiſcopū. Sed pacis (vt dixi) intuitu, in ſuo illum gradu & ordine confirmauit beatiſſimus Leo, ſatis habēs, q̄ ſecum amplexaretur veritatem orthodoxæ fidei, & deteſtaretur Euticea... perfidiam, id quod plurimæ eiuſdem teſtantur epiſtolæ. Quin & vniuerſam Chalcedonenſem ſynodum bis hæreticam fuiſſe neceſſe eſt: vt quæ ex preſcripto eiuſdem Leonis, neminem eorum, etiam qui epiſcopi ordinati eſſent, ab impia illa hæreticorum factione Dioſcorica, iacturam facere voluit ſuæ illius dignitatis, gradus aut ordinis: modo per veram pœnitentiam reuerſi ad vnitatem catholicæ eccleſiæ, E amplexarentur ſynceritatem fidei, & execrarentur impietatē hæreticam.

Et hæc quidem de Anaſtaſio ſuffecerint ad vindicandū eius nomē & memoriam a nota atrociſſimi criminis, hæreſeos inquam: quod nulli facile imponendum eſt, preſertim iamdudum in Chriſto quieſcentium, niſi quibus aperto eccleſiæ præiudicio inuſtum conſtat. Quin & impudentem falſitatē coarguunt eius fabulæ, qua Gratianus illi ſancti & orthodoxi pontificis nomini & memoriæ impie detrahit: temeritatem quoq; cenſuræ & iudicij eiuſdem de prædicta illius decretali epiſtola, quam plane conuincitur, aut non legiſſe, aut minime intellexiſſe. Cuius ſententia, ſi ea fuit, quæ a Gloſſa illa eidem attribuitur, non vero illius Anaſtaſij, vt audiſti, eſt plane hæretica.

De Benedicto XI. Benedictum XI. (vt quos volunt, pro ſuo arbitrio hi hereticos faciūt) etiam hac nota inuenio perſtrictum a nōnullis, qui aduerſantur illi indefectibilis fidei priuilegio, quod cathedram apoſtolicam atq; eius præſules tueri aſſerimus, ſed quo prætextu aut colore, non inuenio. Quod dum F quæro per omnes de illo ſcriptores & hiſtorias, nec leuiſſimam apud vllam ſuſpiciunculam deprehendo tam atrocis in illum notæ & infamiæ. Quin potius, omnes velut vno ore, eximiæ virtutis, doctrinæ & ſanctè adminiſtrati pontificatus menſibus illis nouem, quibus ſolis præfuit, teſtimonium perhibent, ex generali ordinis Dominicani, primum in Cardinalem, deinde electus in ſummum pontificem. Et ne forte (vt fit facile) in numero incidiſſet error, per omnes eius nominis pontifices percurrens, neminem tamen inuenio, in quē vel minima nota eius criminis competat. Ita hi quaſi pro ludo habent infamare ſanctos & orthodoxos pontifices iam cum Chriſto regnantes, de omnium atrociſſimo crimine impietatis hæreticæ.

De Ioanne XXII. In eundem modum & quæ de Ioanne vigeſimoſecundo afferuntur a nōnullis, meræ nugæ ſunt, mera mēdacia. Scripſerunt quidā noſtra tempeſtate

A pɛſtate vitas pōtificum Romanorꝫ,ſed plurima pro ſuo ſcripſerunt affe
ctu & libidine: quibus dum ſeruiunt, impudentiſſime ac mendaciſſime
debacchantur in famam innocentium & ſanctorum pontificum. Quod
nuper quidam Ioannes Battus fecit in vita ſanctæ memoriæ Adriani ſe-
xti pontificis maximi, in Theologicis his ſtudijs quondam præceptoris
noſtri. In quem virum ſine controuerſia ſanctū, doctiſſimumq́ꝫ ille tam
impia, tam nephāda, tam execranda mentitur impudentiſſime, vt ipſum
etiam cœlum commaculare poſſent & inficere. Idem, tametſi magis diſſi
mulanter & tecte, feciſſe Platinam in Paulum ſecundum, certum eſt. De
quo defuncto (quod illi ob ſua demerita merito aduerſus fuerat) vt ſe vl
ciſci poſſet commodius, omnium ad ſua tempora pontificum hiſtoriam
congerere aggreſſus eſt, quo ita maiori fide & a pluribus legerentur, quæ
de Paulo mentiri voluit. Sic & Ludouici illius Bauari execrati a Ioanne
B vigeſimoſecundo & ſede apoſtolica, deinde etiam priuati imperio (cuius
libro ſequenti explicaturi ſumus tragœdiam) ſtudium et largitio multos
eo ſeculo venalia habentes ingenia, venales linguas & calamos, impulit
execranda multa comminiſci & effutire aduerſus doctiſſimum, magni-
que animi pontificem & dignitatem eccleſiaſticam. Inter quos præcipui
& velut anteſignani quidam erant Marſilius ille Patauinus (quem libro
ſequenti excutiemus exactius) & Occam pſeudomonachus, pſeudoque
Theologus, illius Ludouici familiaris conuictor. Qui Ioannis illius vige
ſimi ſecundi, definitiones quaſdam calumniabantur vt hæreticas, ipſi hæ
reticiſſimi, alia etiam eidem impingentes mendacia, velut impietatis ſerui
les, conductitijq́ꝫ milites, & qui in hoc, impio execrandoque imperatori
locauerunt ſuam operam. Quorum nudis, impijſq́ꝫ aſſertionibus, ſi quis
vel tantillum moueri poſſit aduerſus clariſſima, quæ induximus, priuile-
gij apoſtolicæ cathedræ & eidem præſidentium argumenta & teſtimo-
C nia, is mihi non bene ad veritatem, pietatemq́ꝫ affectus videbitur: præſer
tim cum non facile adduci quis debeat, vt credat de his, quorum in pace
requieſcit memoria, tam atrox crimen prauitatis hæreticæ, niſi aperto ec-
cleſiæ iudicio de eodem notatus fuerit.

Qua de cauſa de vno Honorio maiorē nobis difficultatē ingerit ſyno
dalis (vt videtur) autoritas. Siquidē perſtrictum ea nota illū legimus in
actis VI. ſynodi (vt a nobis Latine interpretata et impreſſa legūtur) inter
autores monothelitice hæreſis, hoc eſt, vnius volūtatis & operationis in
Chriſto. Cuius in eiſdē actis inſerūtur duæ epiſtolæ ad Sergiū Cōſtāti-
nopolitanū, eiuſdē hæreſis ſeminatorē, & primū aſſertorem, ex q̄bus eiuſ
modi hæreſi conſenſiſſe videri volūt. Itaq́ꝫ in principio actionis decimæ-
tertiæ hæc legitur cenſura concilij, tam de Honorio, q̄ de eius epiſtola.

Sanctum conciliū dixit, retractātes ſecundū promiſſa dogmaticas epi Cenſura ſynodi VI. de Honorio et eius epiſtola ad Sergium.
ſtolas, quæ a Sergio quondam patriarcha huius a deo cōſeruandæ regiæ
vrbis ſcriptæ ſunt, tam ad Cyrꝫ, qui tunc fuerat epiſcopus Phaſidis, quam

Honorium quondam papam antiquæ Romæ: Similiter autē epiſtolam D
ab Honorio reſcriptam ad eundem Sergium, haſcꝙ inuenientes omnino alienas exiſtere ab apoſtolicis dogmatibus, & definitionibus ſanctoꝝ cõciliorum, & cunctoꝝ probabiliũ patrum, ſequi vero falſas doctrinas hæreticoꝝ, eas omnino abijcimus, & tanq̃ animæ noxias execramur. Quorum autem impia execramur dogmata, horũ & nomina a ſancta dei eccleſia proijci iudicauimus: Id eſt, Sergij quondam præſulis huius vrbis regiæ, qui aggreſſus eſt de huiuſmodi impio dogmate conſcribere. Cyri Alexandriæ, Pyrrhi, Pauli, &c. quorum mentionem fecit Agatho ſanctiſſimus & ter beatiſſimus papa antiquæ Romæ, in ſua ad pijſſimum imperatorē epiſtola, eoſcꝙ abijcit, vtpote contraria rectę fidei ſentientes, quos anathemati ſubmitti definimus. Cũ his vero ſimul proijci a ſancta dei catholica eccleſia, ſimulcꝙ anathematizari præuidimus & Honoriũ, qui fuerat papa antiquæ Romæ, eo ꝙ inuenimus per ſcripta, q̃ ab eo facta ſunt E
ad Sergium, quod in omnibus eius mentem ſecutus ſit, & impia dogmata confirmauit. Hactenus verba concilij, vt impreſſa circumferuntur.

Vindicat Honorius a nota hæreſis, & coarguitur falſata lectio actoꝝ VI. ſynodi, vt nũc impreſſa leguntur. Conuincitur ex ipſa Honorij epiſtola inſerta actis ſynodi, eadem dicta parte eſſe falſata.

Sed quoniã ex omnibus horum temporꝝ ſcriptoribus & certiſſimæ fidei hiſtorijs clariſſime conſtat, eundē illum Honorium fuiſſe primũ huius hæreſis damnatorē, annis fere LX. ante celebratam ſextam ſynodum, ſatis clare deprehenditur hanc ſynodum paſſam in damnatione memoriæ & epiſtolarꝝ ſancti Honorij, q̃d in XIIII. actione eiuſdem concilij per legatos apoſtolicæ ſedis conuictum eſt paſſam fuiſſe V. ſynodũ in actione eius VII. hoc eſt, per falſarios inſarta, quæ aliena erant a mente ſynodi.

Potuit equidem fieri, vt in eius initio intelligens (vixdum expugnata impia hæreſi Euticetis & Dioſcori de vnitate naturæ in Chriſto, ſtabilitacꝙ in eodem autoritate beatiſſimi Leonis & Chalcedonenſis cõcilij, veritate naturæ duplicis) cœpiſſe repullulaſcere in eccleſia noua diſſenſionũ & ſcandaloꝝ ſemina, de vnitate voluntatis aut operationis in Chri- F
ſto, ita reſcripſerit de hoc ſubdole cõſulenti Sergio, quemadmodũ habet tenor inſertæ actis dictæ ſynodi, ſecundæ illius epiſtolæ (nam prima mihi non germana aut ſyncera videtur, tametſi nihil etiam erroris cõtineat)

Sententia epiſtolæ Honorij ad Sergium.

videlicet vt nouæ adinuentionis vnius vel duarum operationum vocabulo refutato, claro eccleſiarꝝ dei præconio, nebuloſarum contentionum caligines rurſus nõ effundantur aut conſpergantur, præcipiēs propterea vt vnius vel geminæ operationis nouiter a contentionũ ſtudioſis introductũ vocabulum a prædicatione fidei eximeretur. Nam qui, inquit, hęc dicũt, quid aliud, niſi iuxta vnius vel geminæ naturæ Chriſti dei vocabulum, ita operationis vnius vel geminæ ſuſpicantur fuiſſe mediatorē dei & hominum dñm Ieſum Chriſtum ſentire vel promere, quod ſatis ineptũ eſt: Habet autē & circa finem eadem epiſtola ſic: Et hoc quidē, quantum ad inſtruendam noticiam ambigentium, ſanctiſſimæ fraternitati veſtræ per eandem inſinuandũ præuidimus. Cæterum, quantũ ad dogma

eccleſia-

A eccleſiaſticum pertinet, quæ tenere vel prædicare debemus, propter ſim-
plicitatem hominum, & amputandas inextricabiles quæſtionum amba-
ges, ſicut ſuperius diximus, nõ vnam aut duas operationes in mediatore
dei & hominũ definire, ſed vtraſq; naturas in vno Chriſto, vnitate natu-
rali copulatas, cum alterius cõmunione operantes atq; operatrices confi-
teri debemus, & diuinam quidem, quæ dei ſunt operantẽ, & humanam,
quæ carnis ſunt exequentem, non diuiſe, neq; confuſe aut conuertibiliter,
dei naturã in hominem, nec humanã in deum conuerſam edocentes, ſed
naturarũ differentias integras confitentes, vnus atq; idem humilis & ſub-
limis, æqualis patri, & minor patre, ipſe ante tẽpora natus, in tempore eſt,
per quẽ facta ſunt ſecula, natus in ſeculo eſt, & qui legem dedit, factus ſub
lege eſt, vt eos, qui ſub lege erant, redimeret, ipſe crucifixus, ipſe chirogra-
phum, quod erat contra nos, euacuans, in cruce de poteſtatibus & princi-
B pibus triumphauit. Auferentes ergo, ſicut diximus, ſcandalum nouellæ
adinuentionis, non oportet nos vnam vel duas operationes definientes
prædicare, ſed pro vna (quam quidem dicunt) operatione, oportet nos
vnum operatorem Chriſtum dominum, in vtriſq; naturis veridice con-
fiteri, & pro duabus operationibus (ablato geminæ operationis vocabu-
lo) ipſas potius duas naturas, id eſt, diuinitatis & carnis aſſumptæ, in vna
perſona vnigeniti dei patris, inconfuſe, indiuiſe atq; incõuertibiliter præ-
dicare propria operantes. Et hoc quidem beatiſſimæ fraternitati veſtræ
inſinuandum præuidimus, quatenus vnius confeſſionis propoſitum, v-
nanimitati veſtræ ſanctitatis monſtraremus, vt profecto in vno ſpiritu
anhelantes, pari fidei documento inſiſteremus. Scribentes etiam commu-
nibus fratribus Cyro & Sophronio antiſtitibus, ne nouæ vocis, id eſt, v-
nius vel geminæ operatiõis vocabulo inſiſtere vel immorari videamur,
ſed abraſa huiuſmodi nouę vocis appellatione, vnũ Chriſtum nobiſcum
C vtriſq; naturis, diuina & humana prædicent operantem. Quanq̃ & hos,
quos ad nos prædictus frater & coepiſcopus noſter Sophronius miſit,
inſtruximus, ne duarũ operationũ vocabulũ prædicare innitatur. Quod
inſtantiſſime promiſerunt dictũ virum facturũ, ſi etiã Cyrus frater & co-
epiſcopus noſter ab vnius vocabulo diſceſſerit. Hactenus ille Honorius.

Vides itaq; Chriſtiane lector & clariſſime intelligis, ex illa ipſa Hono-
rij epiſtola, quæ eſt in actis eiuſdem ſynodi, paſſam eandem ea parte, quæ
legitur de damnatiõe memoriæ viri ſanctiſſimi, & vere orthodoxi, quod
legati ſedis apoſtolicæ in eadem conuicerunt paſſam quintã ſynodum,
in actione eius ſeptima, hoc eſt, per falſarios & mendaces Grǽculos, in odi-
um & detractionem Romanæ eccleſiæ (cui aduerſantes in direptionem
dati ſunt) hæc infarta alieniſſima a mente ſancti concilij. Quod enim ad
hoc ipſum procliues Græci fuerint, non ſolum prædicta teſtatur quinta
ſynodus, ſed etiam conqueritur beatiſſimus Leo ſuæ (qua ad B. Flauia-
num incarnationis verbi myſterium explicauerat) idẽ accidiſſe epiſtolæ,
vt in-

Hæc vide & diligẽter perpende. Plane enim inuenies orthodoxam & catholicam doctrinam Honorij prorſus iugulantem hæreſim monotheliticam.

Vnus operator Chriſtus in duabus naturis.

Vtrãq; naturã in vna perſona operari propria.

vt in alia quadam ſua ad Paleſtinos teſtatur. Idem quoqꝫ teſtatur ille Ni- D
colaus I. eius nominis Rom. pontifex ad Michaelem imperatorem Con-
ſtantinopolitanum, ſcribens aduerſus inordinatam promotionē Photij,
ſubito ex Palatino tonſurati & ordinati in epiſcopum, citās autoritatem
VII. ſynodi & epiſtolæ Adriani pontificis, quæ in acta eiuſdem relata le-
gitur: in qua, inquit, quantum idem pontifex illam præſumptionem, qua
ex laicis quidam ſubito tonſurantur, & in epiſcoporum numerū proſili-
unt, ſi diligēter inquiſieritis, profecto inuenietis. Si tamen non falſam Græ
corum more, ſed ſicut a ſede miſſa eſt apoſtolica, penes eccleſiam Cōſtan
tinopolitanam hactenus perſeuerat. Hæc ille ad imperatorem Græcum.
In quibus audis Græcorum morem. Quin & idem ille ſuis literis hoc
ipſum accidiſſe a Græcis in eadem conqueritur epiſtola. Et eam ob cau-
ſam, quaſi illud ſibi præuiſum foret, omnium a ſe ſcriptorꝫ & miſſorum
authentica exemplaria penes ſe retinuiſſe teſtatur, ad quæ prouocat. Ni-
hil itaqꝫ mirum, etiam hac parte idem paſſa ſextæ ſynodi, quæ circumfe- E
runtur incertæ fidei & autoris nuper emiſſa exemplaria. Qua enim ratio
ne, quo colore damnari potuiſſet illa, quam dicta epiſtola explicat, vere or
thodoxa ſententia ac confeſſio, & ſaluberrimum illud vitandarum diſ-
ſentionum & contentionum, ob noua quædam introducta vocabula,
conſilium? quod quia ſeruatum non eſt, illa exigua (vt in ſpeciem appa-
rebat) ſcintilla & de duabus voculis pernicioſa contentio, LX. fere annis
ſua paulatim incrementa, fomentaqꝫ ſuſcipiens excreuit in grauiſſimum,
pernicioſiſſimumqꝫ incendiū, vniuerſas pene inuoluēs Oriētis eccleſias.

Vt res ipſa cōprobaret ſanctum & ſaluberrimum Honorij fuiſſe conſilium.

Maximas poſt cōtrouerſias & difficultates, vixdū obtinuerat orthodo
xa veritas duarꝫ naturarꝫ in Chriſto, aduerſus Euticetis et Dioſcori bla-
ſphemiam, & continuo reſuſcitatis contentionum ſeminibus, de vnitate
& dualitate operationum in Chriſto, præcepit vere orthodoxus, ſapien-
tiſſimuſqꝫ pontifex, auferri de medio nouarum vocū ſcandala, vnde con F
tentiones, diſſidia & hæreſes excitarentur, & præſcripta vere orthodo-
xa, planiſſimaqꝫ fidei confeſſione, qua nec hinc, nec inde impingerent no
uitatum captatores, neqꝫ vnā, neqꝫ duas operationes: ſed duas potius ope
ratrices naturās docuit confitendas in vno Chriſto, iuxta Chalcedonen-
ſis definitionem concilij. Qualibet cum alterius quadam communione
operante ſibi conuenientia, vt diuina, quæ dei ſunt, humana vero, quæ
carnis aut hominis, non diuiſe, vt ille blaſphemat Neſtorius, non confu-
ſe & conuertibiliter, vt Eutices & Dioſcorus. Itaqꝫ velut inuento medio,
quo vtriqꝫ parti ſatisfaceret, duarum operationum aſſertoribus præce-
pit, vt confiteantur duarum naturarum differentium integras varietates
in vnitate ſuppoſiti, ſuas quæque habentes operationes proprias. Alteri
vero parti, vt deuitato vnius operationis vocabulo, vnum operato-
rem Chriſtum confiteantur eorum, quæ vtriuſque naturæ ſunt. Ita vt
vnus idemqꝫ Chriſtus, ſit humilis & ſublimis, æqualis patri & minor pa

tre, ante

A treˌante tempora,& factus in tempore,per quem facta ſunt ſecula, in ſeculo natus. Qui legem dedit, factus ſub lege,& ad mortem obediens ,& in cruce de poteſtatibus tenebrarum triumphans.

Hac confeſſione num quid eſſe potuit magis orthodoxum, magis pium,ac ſanctum,& ad retinendam pacem,tollendaq; nouitatum, contentionum,& ſcandalorum ſemina magis vtile? Certe ſi confeſſionem eiuſmodi damnaret,non ſolum vlla ſynodus,ſed etiam angelus de cœlo, non dubitarem vtrunq; cum Apoſtolo anathema dicere, vna cum impia illa Epheſina ſynodo ſecunda,quæ damnata (vt poſt clarius intelliges)orthodoxę fidei veritate ſtatuit,& probauit impiã Euticetis blaſphemiam.

Sed cum poſt luce clarius intelligeret S. pontifex , quo tẽderet illorum ſtudium,hoc eſt,Cyri,Sergij & ſectatorum,primus eius perfidiæ damnator extitit,& Cyrum ac Pyrrhum Sergij ſucceſſorem anathemati ſubie- B cit. Quem nouiſſimum Heraclius imperator,apoſtolicæ ſententiæ executor factus, relegauit in Africam. Nam cum ab eodem & ipſe monothelitica infectus eſſet hęreſi,haud irreligioſus primum nec malus imperator, & ob id in varias incidiſſet calamitates & miſerias , ſentiẽs corripientem ſe dei manum,hæretici erroris vltricem & vindicem,ad cor reuerſus a beatiſſimo Honorio , orthodoxæ fidei regulam doctrinamq; ſuſcipiens , Pyrrhum relegauit tanti in ſe mali autorem. Quam tragœdiam poſt plenius explicabimus in hiſtoria ſextæ ſynodi. Hæc de illo teſtantur Foroliuiẽſ. Pius pontifex, Ioannes Nauclerus, Sabellicus, & cæteri.

Honorius primus dãnator monothelitica hæreſis & autorũ eius. Pyrrhus Sergij ſucceſſor dãnatus ab Honorio relegatur ab Heraclio. Heraclius a monothelitica hæreſi reſipiſcẽs, regulã orthodoxæ fidei ſuſcepit ab Honorio.

Quin & illa beatiſſimi Agathonis epiſtola,quam dicta ſynodus vt dictatam a ſpiritu ſancto per os principis apoſtolorũ Petri amplexata eſt & ſecuta in omnibus,velut orthodoxæ veritatis regulam, pręfatum Honorium ab omni hæreſis nota prorſus vindicat. Siquidem poſt perſtri- C ctos in eadem autores præfatæ hæreſis monothelicitæ,Cyrum Alexãdrinum,Sergium,Pyrrhum, Paulum, Petrum , Conſtantinopolitanos epiſcopos,demonſtratamq; eorum inconſtantiã & inter ſe contrarietatem: Quis , inquit , tantæ cæcitatis errores non abominetur? &c. Eximenda proindeac ſummis conatibus cum dei præſidio liberanda eſt ſancta dei eccleſia de talium doctorum erroribus, vt euangelicam atq; apoſtolicam orthodoxæ fidei rectitudinẽ ſeruet, quæ fundata eſt ſuper firmã petram huius B. Petri apoſtolorꝝ principis eccleſiæ , quæ eius gratia & præſidio ab omni errore illibata permanet. Hæc ille Agatho. Quibus vides illũ affirmare,e cathedra Petri apoſtolorꝝ principis, nullam vnq̃ prodijſſe hæreſim,quin potius euangelicæ, atq; apoſtolicæ, orthodoxæque fidei rectitudinem , in eadem fuiſſe conſeruatam , quæ diuina gratia & ſingulari præſidio,ab omni errore illibata permanet. Quod qua ille fronte dixiſſet in facie totius Chriſti eccleſiæ,ſi Honorius ille ex eadẽ cathedra illã ipſam, quam impugnabat,docuiſſet hæreſim? Qua etiam fronte Nicolaus ille primus Michaelis imperatoris Conſtan. retundens impiam arrogãtiam,

Etiã illa B. Agathonis epiſtola , quam ipſa ſynodus vt dictatam a ſpiritu ſancto amplexata & ſecuta eſt, vindicari Honorium ab omni nota hæreſis.

auſus fuiſſet iactare,in ea qua illi reſpondet epiſtola (quam & totius Orientis & Meridiei orthodoxis direxit epiſcopis) de apoſtolicæ ſedis pontificibus,quod illos nec tenuis vnquam rumor aſperſerit impiæ aut hæreticæ ſententiæ: Hos enim,inquit,nec ſaltem tenuis rumor aſperſit aliquando,cum praua ſapientibus ſapere,quanto minus concertare. Quod qua fronte audes dicere Nicolae, ſi non ſolum Honorius ille apoſtolicæ ſedis præſul aſſertor fuit impietatis monotheliticæ, ſed etiam tot alij, quot hi faciunt, hæretici Romani pontifices? D

Cōcluditur nō ſolū cathedræ, ſed multo magis Petri et ſucceſſorū eius indefectibilis fidei priuilegium.

Quare, vt hic tandem concludamus, nobis conſtat, non ſolum cathedræ, ſed multo magis Petri & ſucceſſorum eius indefectibilis fidei priuilegium ad confirmandos fratres in fide. Quod ita tutatum eſt omnes Romanos pontifices, eccleſiaſticæ hierarchiæ præſides, vt ab initio ad hunc vſque diem nemo ſit inuentus inter eos hæreticus, ſed nec inuenietur ad finem vſque ſeculi.

Præſidētes cathedrę apoſtolicę in definitione relatarū ad ſe quæſtionum difficilium, adhibere ſecum debere ſacerdotale concilium, & quale.

Non tamen hic imus inficias,quin præſidentes cathedræ,in definitione relatarum ad ſe quæſtionum difficilium, & quæ magni alicuius ponderis ſunt, adhibere ſecum debeant ſacerdotale concilium: quemadmodum ſuperius ex verbis Deuteronomij diligenter annotauimus, & comprobat ab initio obſeruatio eccleſiaſtica. Siquidem in cunctis ſemper difficultatibus,quæ magni alicuius momenti erant,ad cathedram Petri relatis,inueniuntur præſidētes cathedræ ſecum congregaſſe ſacerdotale concilium. Non quidem ex toto orbe, ſed eorum, qui etiam in eadē cathedra miniſtrabant domino, & nonnunq̄ viciniorum quoq;,aut etiā diſtantiorum epiſcoporum,pro qualitate negocij. Sed non habet illud ſacerdotale concilium ex ſeipſo,aut ex proprio priuilegio,inobliquabilem regulā orthodoxæ veritatis & fidei,niſi ex priuilegio Petri eccleſiaſticę hierarchiæ capitis,cui vni impetrauit Chriſtus, ne fides eius deficeret ad confirmandos fratres in fide. Cui etiam quamdiu (vt fundamento ædificium) vnitur & innititur,fit particeps eius priuilegij capitis, & quicquid ab eiuſmodi concilio cōgregato vna cum ſuo capite definitur, ſancitur aut decernitur,hoc verum,iuſtum & ſacroſanctum eſt. At ſine ſuo illo capite, quantumuis maximum & numeroſiſſimum,cōcilium eo priuilegio plane deſtituitur,quemadmodum clarius demonſtrabimus in ſequentibus. Itaq; tametſi multorum conſilia adhibeantur ad definitionem eorum,quæ referuntur ad cathedram apoſtolicam, vnius tamen præſidentis autoritate & priuilegio profertur indubiæ veritatis ſententia. Ita & in illa ſynagoga veteri,quemadmodum ſuperius demonſtrauimus,difficiliora & magis ambigua iudicia,quæ referri præcipiebantur ad cathedram illā Moſaicam,definiebantur concilio quidem ſacerdotum omnium,qui pro tempore miniſtrabāt domino in eo loco,quem ipſe elegerat,autoritate tamen vnius præſidis cathedræ. Itaq; controuerſiam eiuſmodi inter ſe habentibus dicitur,vt aſcendant ad locum,quem elegerit dominus. Ibiq; interrogent

Sacerdotale concilium non habere priuilegiū indefectibilis fidei, niſi ex priuilegio Petri, hoc eſt, eccleſiaſticæ hierarchiæ capitis.

Concilia, quantūuis numeroſa, ſine autoritate capitis hierarchiæ eccleſiaſticæ congregata deſtituī dicto priuilegio.

Vnius præſidentis autoritate & priuilegio proferri indubiæ veritatis ſententiam.

E F

A rogent ſacerdotes Leuitas, qui indicabunt, inquit, tibi iudicij veritatẽ. Cuius vero in eiuſmodi concilio ſacroſanctam autoritatem reuereri & prorſus ſequi debeant, continuo ſubditur: Qui autem, inquit ſuperbierit, nolens obedire ſacerdotis imperio, qui eo tempore miniſtrat domino deo tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille. Vides hic non iam plurium ſacerdotum mentionem fieri, ſed vnius præſidis, inquam, cuius illa cenſeatur ſententia, illud iudicium, & aduerſus quem inobedientia mortis expiabatur ſupplicio. Non enim dicitur: Si quis ſuperbierit, nolens obedire ſacerdotum imperio: ſed ſacerdotis ſtãtis, vt ſeruiat ibi domino deo tuo. Ita enim habere Hebraicam veritatem ſimul & LXX. Interpretes, ſupra indicauimus. Stantis, inquam, ſuper alios, & loco illi præſidentis. Sed horum poſt erit adhuc vberior explicatio.

tiam in conciliis.

Ad argumentum autem Canoniſtarum ex c. Si papa. XL. diſt. quod

B omnibus illis cõtrariæ aſſertionis fundamentum eſt, accuratiore reſponſione nequaq̃ opus eſt. Nõ eſt enim dictum alicuius, cuius nos magnopere premat, aut prægrauet autoritas. Non equidem diuinæ ſcripturæ, non definitio aut ſynodalis, aut præſidentis hierarchiæ eccleſiaſticæ, non deniq; alicuius ex illis primæ claſſis ſcriptoribus eccleſiaſticis: ſed quod vix noto cuidam Bonifacio martyri adſcribit Gratianus: vere an falſe, neque id quidem ſatis exploratum eſt. Quod ipſum tamen nihil ponit, nihil affirmat nobis contrarium, ſed dicit, quod papæ ſalutis ſuæ fraternæq; negligentis culpas hic redarguere præſumat mortalium nullus. Quia cunctos ipſe iudicaturus, a nemine eſt iudicandus, niſi forte deprehendatur a fide deuius. Pro cuius perpetuo ſtatu, vniuerſitas fidelium tanto orat inſtãtius, quanto ſuam ſalutẽ poſt deum ex illius incolumitate animaduertit propenſius pendere. Vides conditionalem, quæ nihil ponit, nec affirmat papam eſſe poſſe hæreticum: ſed ſi forte eſſet, ꝙ tunc hic iudicandus

C foret: clariſſime ſignificans nõ ſe credere ꝙ ita eſſe poſſit, ſed ſi forte eſſet.

Oſtenditur inefficacia argumenti Canoniſtarum ex c. Si papa.

Vt ab initio omnes ſe geſſerint Romani pontifices pro eccleſiaſticæ hierarchiæ principibus, illamq; principalem eccleſiaſtici regiminis autoritatẽ ſuper vniuerſam eccleſiam re ipſa & facto exercuerint, luculentiſſime demonſtrare. CAP. IX.

HActenus ex ipſa primum forma ſocietatis eccleſiaſticæ, deinde ex eius vmbra in ſynagoga veteri, præterea ex clariſſimis Chriſti verbis. Poſtremo ex ipſa rectæ ſcripturarum intelligẽtiæ infallibili amuſſi, videlicet catholicæ eccleſiæ conſenſu & communi ſententia, clariſſime demonſtrauimus, vt erat plane neceſſarium Chriſtianæ eccleſiæ dirigi gubernariq; ſub vno capite: ita illi conſtitutum a Chriſto Petrum caput, ſucceſſoreſq; eius Rom. pontifices, vtq; eiſdem dederit in Petro vniuerſam illam autoritatem patrifamilias eccleſiaſticæ domus neceſſariam, nempe obligandi omnes, qui eiuſdem familiæ Chriſtianæ ſunt, ſuarum præceptionum vinculis, vnicuiq; ſuum præſcribendi officiũ, eiuſque rationem ab vnoquoq; exigendi, & vt ligãdi, ita & ligata diſſoluendi pro vſu & vtilitate eccleſiæ, atq; adeo ipſas claues regni cœlorum. Ad

Breuis recollectio demonſtratorum hactenus cũ tranſitu.

Nn quo-